

Neznane lepote: Kako je kropar cesarja tepel...

Bilo je nekega jesenskega večera v Kropi, po snemanju domačih pesmi. Pred odhodom smo še sedeli skupaj z domačini in pri kozarcu vina je stekla beseda o starih časih. Zgovorni Janez Lazar, ki mu ugasle oči ne dajo več gledati Kroke družice kot v spominu, se je ves razživel, ko je pripovedoval, kako so včasih živeli kroparski žebjarji v višenjcih, kakšne igre so se šli o veliki noči na Dolgi njeni, kako so hodili koledovat in še marsikaj. Veliko je bilo bridkega in žalostnega, vmes tudi kaj veselega. Nazadnje se je domislil, da nam mora povedati zgodbo o Andreju iz Kroke, kakor jo je bil slišal praviti v mladih letih. Zdelo se nam je, da poslušamo Andreja samega:

Tak sem biv, kokar b. biv an dan gor zrasu: fest, pa fest maštace sem že mov, k. sem dobiv cegalc za na štélengo. Takát sem pa reku mater: »Mátá, zej mo pa mejhna koval, pa velik jedlá. Jes vočem na. usako vízo bit sovdát.« No, pridemo. u Radovleco na stélengo, so. m pa reku: »Fant, ti. s pa fest! Kam pa vočáš itá h. sovdátam?« Sem reku: »Gospodje, h. dragonarjem!« — »Ne!« so rekál, »ti. s pa tokó fest, da. uš šov na Dunej h. cesarské vaht.« Tok sem biv vesev, da. b se hmal napravi pozabu. Takát so bli ta pèrukát Bohincá od Kroparjev tepén, tok sem biv móčén. No, pol smo pa šla na Dunej, tam so nas začel muštrat, pol so nam pa dal nové škorne, rdeče hlače, belo pluzno pa črno čako. Pol smo pa začel hódat na cesarsčá dvor, cesarja vahtat. Provzaprov, sem pozabu povedat, takát nismo mel cesarja, takát je vladala preblážena cesarica Marija Korézija. Tó. j bla ženska! Tó. j bla ženska!

No, ankát stojim jest na vaht glih pred njeném cimrém pa pošlušam kokó se. n smrkovc not na. use mile víze dere. Vona ga je pa krotila, z. rogotulco mo. j ropotala, pa bom. bone oblubvala. Bál ga. j krotila, bál se je dróv. Jez glih premislujem, kogá b. jest naredu, če. b biv tole moj, kokó b. ga hitro. ukrótu. V ti. stém se pa odprejo vrata, pa vón stop sama preblážena cesarica. Je, kokó je bla grozna (= lepa, brhka)! Glih nedrje s. je zapénala. Pa prav: »Andrej, a šlišáš, kokó má nagaja? Usa sóm že s. sebe, mná se pa tokóle mádi na vládane, manistrá me že čakajo. Andrej, bod no ti tok dobér,

pa ti pejd not, pa mal ga poziblá, morbit bo teb zaspav.« — »Kokar ukažejo, preblážena cesarica, tok se bo zgodlál!« No, še mal me. j pogledala, po. j pa odjádrala po gank na vládane. Jest sam še. u cajt gledov za no. Jóhohoh, vse se je treslá okol ne, tók je bla grozna!

No, pa grem not, u cimár... Kokar bi. u nebesa stopu: use. u žid pa. u žamet, pa kamár sam se zasukov, sam se. u špegu vidu. Po pa postlá! Z. nébesam čez! Zravn pósle pa zibka, ta. usóka zibka! Not u tist zibkó se. j pa dróv tist, k. so reklá, de bo. nkat cesar. Jest stopám h. zibkó pa pravm: »Ka pa se dereš? Le škoda, k. maš toká žlahtno mater, s. pa tokóle hudičev žleht! A bós tih!« An cajt me. j pogledov mal bál zabodén, po ga je pa še bál usú. Ja, pravm, ka pa očám zdej? Máná. j ukazán, da ga zibam. Sam ga pa začev lajánát u. tisti zibkó, magári če vón pade, sam. s mislu. Ja, bál k. sam ga zibov, bál se je dróv. M. je pa kar nekej pr src zabólél. Pravm: »Hudič, kó pa če. b zdej Kroparji zvedél, de jest na Dunej ziblem!« Sam reku: »Preklet, a sam jes pršov na Dunej za pestrno, al sam pršov za sovdatal!« Sam ga pa potegnu s. tistáh ta židanáh cun, sam mo. jh pa naložu ane pet po ta cesarsčá. Pravm: »Da. uš saj vedu, za kogá se dereš! Zej pa zamérkej, da te. j Andrej s. Kroke tepu!« Po sam ga pa nazaj potlaču u tiste cune, ta židane. Ane parkat mu. j še sapo. uzel, je pa zaspav.

No, po pa, jes še mal pogledam po cimrú, pa po postlá, po grem pa spet pred vrata vahtat naprej. Cez an cajt pa spet pèrsmi preblážena cesarica, pa prav: »No, Andrej, kokó je?« Sam reku: »Kar potihém nej hodjo, nàhna gnada, da ga na. ujo zbúdlá, že spi.« — »Ja, ježáš, Andrej, kokó. s pa to naredu?« — »Náč me. jh nákar na skrbi, nàhna gnada, kadar bo spet žleht, kar recíte: Andrej s. Kroke bo pršov!, bo pa koj tih.« — »Oh«, je rekla, »Andrej, do smrt te na. m pozabila.« Po. j pa segla. u nedrje, pa. uzela vón mošniček, m. je pa dala tak tolar, de. j bla sama not udrúkana. Pa še dons b. ga. imov, k. na. b blo tega prekletga špírita tamle pr Vretén (= gostilna v Kropi)!

(Z magnetofonskega traku prepisala Z. K.)

Posvetovanje

o ljudski glasbi

vzhodne in južne Evrope

v Gradcu

V dneh od 6. do 9. maja 1964 je bilo v Gradcu posvetovanje etnomuzikologov in slavistov, ki sta ga priredila Südosteuropa-Gesellschaft iz Münchena in slavistični inštitut graške univerze v prostorih Akademije za glasbo in likovno umetnost v Gradcu, ki ima v svojem sklopu tudi nedavno ustanovljeni Inštitut za glasbeno folkloro. Tema posvetovanja je bila ljudska glasba vzhodne in južne Evrope. Od jugoslovanske strani so se ga udeležili prof. dr. M. Gavazzi iz Zagreba ter sodelavca Glasbeno narodopisnega inštituta v Ljubljani dr. V. Vodusek in dr. Z. Kumer. Referatov je bilo osem. Predavali so dr. A. Schmaus (München) o ljudski epiki na Balkanu, dr. V. Wunsch (Graz) o prispevku muzikologije pri raziskovanju ljudske epike jugovzhodne Evrope, dr. M. Komma (Stuttgart) o deležu čeških muzikantov v ljudski glasbi zahodnih Slovanov, dr. S. Michaelides (Solun) o novogrški ljudski glasbi, dr. M. Gavazzi (Zagreb) o staroslovanskih imenih ljudskih instrumentov, dr. L. Kretzenbacher (Kiel) o primitivnih glasbilih jugovzhodne Evrope kot osnovi za primerjalno etnografsko raziskovanje, dr. R. Wolfram (Dunaj) o starinskih oblikah ljudskih plesov na področju Karpatov in Balkana in G. Valdmann (Trossingen) o slovanskem večglasnem petju. Veliko zanimanje sta vzbudila med udeleženci dva dokumentarna filma, ki ju je zavrtil prof. Gavazzi in sta prikazovala življenje v zadruzi v neki slavonski in neki turopoljski vasi. Prvi je bil posnet pred kratkim, drugi je še izpred vojne. Za prijeten zaključek posvetovanja je bil organiziran avtobusni izlet na južno Gradiščansko, kjer smo obiskali razen nekaterih nemških krajev tudi neko madžarsko vas. Za jugoslovane je pomenil posebno doživetje obisk povsem izolirane hrvaške vasi, kjer so nam domačini v slikovitih nošah zaplesali dva svatbena plesa in zapeli nekaj pesmi.

Med novimi knjigami

Narodno stvaralaštvo, št. 7 vsebuje vrsto člankov, ki bi zanimali tudi naše bralce. Tako npr. ugotavlja S. Zečević (Beograd) podrobnosti med jugoslovanskimi ljudskimi plesi in primeri, ki jih omenja Homer v Ilijadi in Odiseji. O. Mladenović (Beograd) razpravlja o kolu kot glavni plesni obliki Južnih Slovanov. A. Nametak (Sarajevo) pa opozarja ob dveh primerih na razmerje ljudske pesmi do zgodovine. Razen tega je še nekaj knjižnih poročil in krajših informativnih člankov o raznih problemih.

Narodno stvaralaštvo št. 8. se začne s člankom D. Nedeljkovića (Beograd) o Njegošu guslarju in folkloristu. I. Koev (Sofija) piše o nastajanju novega epa o osvobodilnem boju bolgarskega naroda, S. Zečević (Beograd) opozarja na napačno vrednotenje slovanske mitologije, V. Milutinović (Beograd) posega s člankom o »Opakliji« (krzveno ogrinjalo) na področje materialne kulture v Vojvodini. Končno naj omenimo še prispevek A. Linina (Skopje) o tradicionalnem instrumentalnem muziciranju v Makedoniji. Med poročili so upošteva-

na tudi slovnica, 5. izdaja Bolharjeve zbirke Slovenskih narodnih pravljic iz l. 1959. Oceno ji je napisala B. Vlahović (Beograd).

Narodna umjetnost, knj. 2 (Zagreb 1963) prinaša na prvem mestu članek V. Žganca o metriki in ritmiki v verzifikaciji-deseterca, M. Bošković-Stulli razpravlja o raznih vidikih primerjalnega raziskovanja srbsko-hrvaške ljudske poezije. O. Delorko navaja primere, kako delo spremlja ljudsko pesem in vpliva na njen nastanek. Bogato gradivo o priprošnjih običajih za dež prinaša članek V. Čulinović Dodole i prporuše. O socialni vlogi ljudske-

ga plesa na Hrvaškem piše I. Ivančan. Posebej za Slovence je zanimiv članek V. Murka o usodi zapuščine njegovega očeta Matije Murka. Na področje sociologije posega članek Zv. Lovrenčevića, ki opisuje spremembe v svatbenih običajih v vasi Jabučeta, nastalih zaradi posebnih družinskih okoliščin. Knjižna poročila ocenjujejo domače in tuje strokovne publikacije zadnjih let, v poglavju Kronika pa zveemo o raznih jugoslovanskih in mednarodnih posvetovanjih, kongresih in festivalih. Knjigo zaključuje poročilo o delu zagrebskega Instituta za nar. umjetnost v letih 1962/63.

IZ VSEBINE V. LETNIKA

Neznane vrednote: »Mrtveča« pesem iz Prekmurja (Dr. Zmaga Kumer)	1
Prisilna kopel na Štajerskem (Stanko Kotnik)	1
O krajevnih imenih v Kostelu (Jože Gregorič)	11
Narča (Joža Vršnik)	3
V čem je lepota ostrnic (Gorazd Markovič)	5
O učjarski fešti sv. Santantonisča in še kaj iz Rezije (Z. K.)	7, 9
»Vistorija« o gospodarju, ki je hlapca-vraga ugnal (Joža Vršnik)	11
Poletno raziskovanje Slovenskega etnografskega muzeja (Marija Markovič)	6
»Od žličnega gradu...« (Dr. Zmaga Kumer)	10
Podobarstvo na Slovenskem (V.)	2
Kongresi, posvetovanja ipd.: Folkloristi Jugoslavije so zborovali (F. Sarf), 6 — Prihodnji kongres, 6 — Prvi mednarodni simpozij ljudske keramike v Radencih (V. Koren), 8 — Razstava slovenskih ljudskih mask (N. K.), 2 — Vraževerje na Slovenskem (M. L.), 9 — Občni zbor Društvene novice	4, 10
Maksim Gaspariju ob osemdesetletnici (Milko Matičetov)	2
In memoriam: Miodrag Vasiljevič (R. Hrovatin), 8 — Ob smrti Jožeta Karlovška (a. g.)	12
Med novimi knjigami: Narodno stvaralaštvo št. 2, 3/4, 4 — Narodna umjetnost 1 (Zagreb 1962), 4 — Narodno stvaralaštvo št. 6, 8 — N. Kuret, Ziljsko štehanje in njegov evropski okvir (Ljubljana 1964),	12
Vprašalnici: Glasbila in zvočila na Slovenskem (III)	3
Obredni ogenj in obredna luč na Slovenskem	15—16

O krajevnih imenih v Kostelu

2. Predloga »na« in »s« (z) se rabita za naslednje vasi: na Drežniku, na Jesenovem vrtu (na Jesenovrtu), na Pucu, na Brigi, na Preži, na Matvozu, na Žagi, na Tišenpolju, na Stelniku, na Selu, na Vrhju, na Hribu, na Štajerju, na Stružnici, na Brodu, na Baniji.

3. Predloga »v« in »iz« se rabita za vasi: v Kaptolu, v Ajbelu (v Ajbljenu), v Banji loki, v Novih selih, v Vimolu, v Rajšolah, v Zapužah, v Suhorju, v Podstenah, v Lipovcu, v Trgu (v Kostelu), v Drenu, v Padovem, v Slavskem lazju (v Slavčjem lazju), v Brsniku, v Sapniku (<Sopot), v Jelovici, v Podnu, v Vasi, v Planini.

4. Domači hišni priimki, ki so nastali iz občnih imen, se v Kostelu redno rabijo v množini: pri Kovačevih, pri Jagrovih, pri Suštarjevih, pri Gortnarjevih, pri Mlinarjevih (pri Mlinarskih), pri Zdolénjih (pri Zdolanjih), pri Zgorénjih, pri Tātanih, pri Untanih, pri Tāzolihi (pri tazdolanjih), pri Rupičih, pri Stričevih, pri Županovih. Če pa so hišni priimki iz osebnih ali družinskih imen, se rabijo v množini in v ednini: pri Beljanu, pri Beljanovih, pri Južnici (Južničevih), pri Kvarču (Kvarčevih <Klaričevih), pri Marinču (Marinčevih), pri Lisču (Liščevih), pri Račkem (Račkovich), pri Ofaku (Ofakovih), pri Lucijinih, pri Veroninih, pri Brajčevih (<Obramovič), pri Kajfežu (Kajfeževih).

EXTRAIT DE LA TABLE DES MATIÈRES DE LA Ve ANNÉE

Valeurs inconnues. Une chanson »de mort« du Prekmurje (par Zmaga Kumer)	1
Un bain de force en Styrie (par Stanko Kotnik)	1
Sur les toponymes dans la région de Kostel (par Jože Gregorič)	11
»Narča«, expression dialectale désignant une portion de fourrage (par Joža Vršnik)	3
Le secret du charme des rames à séchage de foin (par Gorazd Markovič)	5
Sur la kermesse de St. Antoine au village d'Učja, en Resia (par Zmaga Kumer)	7, 9
L'histoire du fermier qui avait dupé son valet, le diable (par Joža Vršnik)	11
Les recherches estives du Musée slovène d'ethnographie (par Marija Markovič)	6
»Sur le château des cuillers en bois...« (Par Zmaga Kumer)	10
Les sculpteurs populaires en Slovénie (par V.)	2
Congrès, délibérations, etc.: Les folkloristes de Yougoslavie se sont réunis (par F. Sarf) 6 — Le prochain Congrès 6 — Le premier colloque international de la céramique populaire à Radenci (par V. Koren) 8 — L'Exposition du masque populaire de Slovénie (par N. K.) 2 — L'Exposition sur les superstitions en Slovénie (par M. L.) 9 — L'Assemblée générale	5
Nouvelles de la Société	4, 10
Le 80 ^e anniversaire du peintre Maksim Gaspari (par Milko Matičetov)	2
In memoriam: Miodrag Vasiljevič (par R. Hrovatin) 8 — A l'occasion du décès de Jože Karlovšek (par a. g.)	12
Livres nouveaux: Narodno stvaralaštvo nos. 2, 3/4, 4 — Narodna umjetnost 1 (Zagreb 1962) 4 — Narodno stvaralaštvo nos. 6, 8 — N. Kuret, Ziljsko štehanje in njegov evropski okvir (Ljubljana 1964)	12
Questionnaires: Instruments de musique et de bruit en Slovénie (III)	3
Feu rituel et lumière rituelle en Slovénie	15—16

Podatki veljajo za kraj (okolis):
Ime in priimek zapisovalca: poklic:
Točni naslov:
Čas zapisa: Poročevalec (starost, poklic):

OBREDNI OGENJ IN OBREDNA LUČ NA SLOVENSKEM

Ogenj in luč sta se ohranila kot značilna obredna elementa iz pradednine v naš čas. Preden kot taka izgine, hočemo ohraniti spominu, kje, kdaj in kako sta (bila) na Slovenskem v rabi. — Enako važni so zato podatki za preteklost kakor za sedanjost. Če vprašanja kakega pojavnega ne zajemajo, ga omenite posebej! Podatke lahko napišete tudi na posebnem listu. Ustrezno podčrtajte kar na vprašalnici sami!

■ 1. Novo leto.

Na studenec postavijo plavajočo lučko. Pri vas: da — ne? Kratek opis!

b) Kakšna je »luč«, ki jo vržejo v vodo: deščica, ladjica, cerkvice, hišica...? Kako ji pravijo? Kaj govori na (v) njej?

■ 2. Svečnica (2. februar).

a) V cerkvi blagoslavlja sveče. Kakšna je pri vas udeležba?

c) Ob vodi (včasih še na ledu) »gregorčka kurijo« (?), za kar nanosijo butar in smole. Pri vas: da — ne?

č) Otroci vihtijo goreče metle (izpričano za Tržič na Gor.). Pri vas: da — ne?

b) Z blagoslovljeno svečo (prižgano ali ne?) obkrožajo doma otrokom (in odraslim?) život (ali samo ude?). Pri vas: da — ne? Naziv za običaj (»čučkanje«, »küčkanje«...)? Kratek opis!

■ 5. Velika noč.

Cerkev blagoslavlja na veliko soboto pred cerkvijo ukresani ogenj.

a) Fantički (cerkovnik, kdo drug?) prižgo ob njem gobo (ali svetilko?) in raznašajo »žegnani ogenj« po domovih, za kar dobe dar (kaj?). Pri vas: da — ne? Kratek opis!

c) V Železni Kapli na Koroškem nosijo otroci ta dan razsvetljene cerkvice na drogovi po vasi in jih nato vržejo v vodo. Veste pri vas kaj o tem (da — ne)?

■ 3. Pust.

a) O pustu (kateri dan in čas?) kurijo pustni ogenj ali pustni kres. Pri vas: da — ne? Naziv zanj! Kratek opis!

b) Gospodinja pogasi ogenj v štedilniku (v peči, na ognjišču) in prižge novega z »žeganim ognjem«, podkuri pa z lansko cvetno butaro (prajtljem, beganico). Pri vas: da — ne?

c) V noči od velike sobote na veliko nedeljo prižigajo (ob kateri uri?) velikonočne kresove. Pri vas: da — ne? Kako jim pravijo?

b) Otroci (in odrasli?) tekajo okoli (kateri čas in na katerem kraju?) z gorečimi metlami (snopi slame, plamenicami), mečejo v zrak goreče povese konoplje. Pri vas: da — ne?

č) Namesto grmade postavijo stojalo in po njem razmestijo manjše ognje v starih posodah (ali na kosih ruše, na starih opekah?), ki se od daleč vidijo kakor velika ognjena risba (JHS, monštranca...). Pri vas: da — ne? Naziv za to! Kratek opis!

c) Na pustni torek (pepelnico?) sežigajo (kateri čas?) Slamnatega Pusta (Fašenka...). Pri vas: da — ne? V navadi je posebej pogrebni sprevod. Pri vas: da — ne? Kratek opis!

d) Namesto stojal razvrščajo manjše ognje v črtah po strmih pobočjih. Učinek od daleč je isti kakor pod č). Pri vas: da — ne? Naziv! Kratek opis!

■ 4. Gregorjevo (12. marec).

Na večer pred Gregorjevim »luč v vodo vržejo«, ker je dan daljši in (obrtniki) lahko delajo že brez luči.

a) Navada je ohranjena npr. v Kamni gorici in Kropi. Pri vas: da — ne?

e) Namesto kresov kurijo (že v soboto popoldne ali zvečer?) kupe dračja (in odpadkov?), ki se morajo močno kaditi. Pri vas: da — ne? Čemu dim?

f) V temi hodijo z gorečimi plamenicami (smolnicami) v sprevedu okrog, jih vihtijo, spreved zavijajo... Pri vas: da — ne? Naziv za to! Kratek opis!

■ 6. Jurjevo (24. april).

Pastirji si zakurijo (na križpotju?) in si ob ognju cvro jajca. Pri vas: da — ne? Naziv! kratek opis!

■ 7. Prvi maj.

a) Na večer pred praznikom kurijo kres. Pri vas: da — ne? Če ga kurijo, kdaj se je običaj začel: med osvobodilnim bojem, v povojnih letih ali celo prej (podčrtajte, kar velja)?

b) Poznate pri vas morda prvomajske (ali majske) kresove (s starim magičnim obeležjem) iz prejšnjih dob (da — ne) ali morda še zdaj (da — ne)?

■ 8. Florjanovo (Frjanovo, 4. maj).

a) Fantje zakurijo kres (čas?). Pri vas: da — ne?

b) Fantje (po eden ali več?) hodijo zvečer (in ponoči) po vaških hišah in na vsakem ognjišču (v peči, štedilniku) zakurijo. Pri vas: da — ne? Za to jih čaka dar (kaj?). Naziv za običaj? Kratek opis!

c) O »Frjanovem« sprejemajo nove člane v fantovsko družbo. Pri vas: da — ne?

■ 9. Kres (večer 25. junija).

a) Na kresni večer kurijo kres. Pri vas: da — ne?

b) Kres ima obliko grmade, v sredi je zasajen drog (okleščena smreka, »mlaj«?) Pri vas?

c) Čez goreči kres skačejo. Pri vas: da — ne? Čemu skakanje?

č) Pri kresu so po navadi igre (ples?). Pri vas: da — ne? Kratek opis!

d) Pri kresu prožijo iz tanjših debel odžagane in v kresnem ognju razžarjene krožce (»šibe šajbec«). Pri vas: da — ne? Naziv! Kratek opis!

e) Ali kurijo kres pri vas pred vsako hišo (da — ne), za določeni del vasi (da — ne), za večji okoliš (da — ne)?

f) Ali je pri vas določen za kres stalen kraj (da — ne); kje je (grič, ravnina, križpot ipd.); kako mu je ime?

(Na vprašanja pod e) in f) odgovorite, prosimo, tudi pri točkah 5. a, 5. a-e, 6., 7., 8. a, 10., 11.!)

■ 10. Ciril-Methodovo (5. julij).

Na večer pred praznikom slovanskih apostolov kurijo kres. Pri vas: da — ne? Kdaj se je običaj udomačil (kdaj opustil)?

■ 11. Vaški, občinski praznik.

a) Ponekod kurijo kres na večer pred vaškim praznikom (»žegnanjem«, »šagro«, »lepo nedeljo«, »opasilom«, ipd.). Pri vas: da — ne?

b) Ali se je običaj pri vas prenesel na sedanji občinski praznik: da — ne? Kdaj?

■ 12. Ogenj ob suši.

Ponekod so spustili na splavu majhen ogenj v rečni tolmun, da bi si izprosili močje, dežja. Pri vas v preteklosti: da — ne? Še zdaj: da — ne?

■ 13. Verne duše (2. november).

Ponoči pred dnevom vernih duš in ves dan gori v hiši (na katerem mestu?) lučka (oljenka?). Pri vas: da — ne?

■ 14. Martinovo (11. november).

Pastirji si ob koncu pašne dobe zakurijo kres (na katerem kraju?) in si ob njem cvro jajca, se igrajo. Pri vas: da — ne? Naziv običaja! Kratek opis!

■ 15. Božič (»sveti večer« 24. december; »sveti dan«, 25. december).

a) Na »sveti večer« prižgo velik panj (»čok«, »božič«, »badnjak«...) na ognjišču (v peči?). Goreti mora vso noč. Pri vas: da — ne? Naziv zanj! Običaji ob njem! Kratek opis!

b) Spomin na »čok« je debelejšje poleno, ki ga vtaknejo v peč ali v štedilnik. Pri vas: da — ne?

c) Gospodar naloži žerjavice (od čoka?) v posodo, natrosi nanjo kadila (ali ostankov cvetne butare?) in v spremstvu družine med molitvijo »kadi« po hiši in gospodarskih poslopih. Pri vas: da — ne?

č) Ves sveti večer (in ves »sveti dan«?) mora goreti lučka (oljenka?) pri jaslicah (ali na kakem drugem mestu?). Pri vas: da — ne?

d) Ponekod (zlasti v Istri) postavijo luč na streho. Pri vas v preteklosti: da — ne? Še zdaj: da — ne?

e) Pod a), c) in č) velja za vse tri »svete večere«: večer pred božičem, večer pred novim letom in večer pred praznikom sv. treh kraljev. Pri vas: da — ne?

■ 16. Smrt.

a) Ob umirajočem prižigajo svečo (»svečo so mu držali«). Pri vas še zdaj: da — ne?

b) Je to na svečnico blagoslovljena (da — ne) ali katerakoli sveča (da — ne)?

c) Ob mrliču mora ponekod goreti luč do pogreba. Pri vas: da — ne?

d) Najemajo osebje, ki pazijo, da ves čas luč ne ugasne. Pri vas: da — ne?

e) To luč neso do groba. Pri vas: da — ne?

■ 17. Začetek poljskega dela.

Podobno kakor pod 12. c »kadijo« tudi poljsko orodje (plug) pred prvim oranjem, živino pred odhodom na prvo pašo. Pri vas: da — ne?

■ 18. Kateri novi ognji so se udomačili pri vas?

